

BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

№ 9105-238/14-07 2021 г.

ДО

**ДИРЕКТОРИТЕ И ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ
ОТ ДЪРЖАВНИТЕ И ОБЩИНСКИТЕ ДЕТСКИ ГРАДИНИ
И УЧИЛИЩА, ВКЛЮЧЕНИ В ПРОЕКТ BG05M2OP001-3.018**

„ПОДКРЕПА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ“, ОП НОИР 2014 – 2020

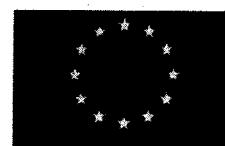
ЧРЕЗ

**НАЧАЛНИЦИТЕ НА РЕГИОНАЛНИТЕ
УПРАВЛЕНИЯ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

УВАЖАЕМИ ДИРЕКТОРИ,

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Изпълнението на Дейност 5 от проекта „Осъществяване на дейности за личностно развитие на децата и учениците от институциите в системата на предучилищното и училищното образование по проекта“ е свързано с предоставяне на допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в рисък и с изявени дарби с цел наಸърчаване и разгръщане на потенциала им за личностно развитие. Именно тази дейност е основният фокус за постигане на проектната идея – да осигурим възможно най-подходящите дейности, условия и ресурси за цялостното развитие и напредък на децата и учениците, да ги наಸърчим непрекъснато да усъвършенстват знанията, уменията и компетентностите си, да бъдат по-креативни, да разгърнат потенциала си по възможно най-добрия начин. Всички други планирани дейности в своята съвкупност са взаимосвързани и са насочени към по-успешното изпълнение на Дейност 5 – чрез създаването на нови инструменти за приобщаващо образование, с помощта на които по-прецизно да се направи функционално оценяване на потребностите на всяко дете и ученик и да се определи необходимата му допълнителна подкрепа; чрез специализираните обучения за повишаване на знанията и уменията на педагогическите и непедагогически специалисти; чрез разработването на специализирани учебни помагала, осигуряването на специализирано оборудване и т.н.

BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

Разбира се, чрез сегашния проект не се осъществява за първи път допълнителна подкрепа за личностно развитие за децата и учениците. През последните няколко години допълнителната подкрепа за децата и учениците от посочените по-горе целеви групи, и най-вече за децата и учениците със специални образователни потребности, беше апробирана в рамките на различни проекти и програми и същата вече е регламентирана в Закона за предучилищното и училищното образование, в Наредбата за приобщаващо образование и др. нормативни актове. Натрупахме определен опит в тази област – назначени са много специалисти, изградени са добри модели и практики и т.н. Въпреки това периодично отчитаме известна неудовлетвореност от несъответствието между нормативно разписаните регламенти за приобщаващото образование и постигнатите практически резултати в различните институции в системата на предучилищното и училищното образование. Всички знаем, че в немалка част от институциите съществува убеждението за изградена практика допълнителната подкрепа да се осъществява само от т. нар. тесни специалисти. Често тя се свежда най-вече до подпомагане в ресурсния кабинет от ресурсния учител и другите специалисти с цел детето/ученикът да усвои, т.е. „да запомни“ по-добре съответният урок по даден учебен предмет. По този начин не може да се постигне истинско приобщаване и участие на децата и учениците в цялостния образователен процес. Необходимо е тясно сътрудничество, постоянна екипна работа между учителя на група, началния учител и учителя по съответния учебен предмет с ресурсните учители и останалите специалисти, сериозна съвместна предварителна подготовка между тях за темите и материалите за работа за всяка педагогическа ситуация в групата и за всеки учебен час в паралелката/ класа. Затова се обръщам с молба към всички Вас, към всички педагогически и непедагогически специалисти в детските градини и училища по проекта, в рамките на проектните дейности и чрез тях да се опитаме да отстраним съществуващите пречки и негативни последствия, заедно да надградим постигнатите успешни модели и практики до този момент. В рамките на дейност 5 е предвидено разработването и прилагането на иновативни подходи – различни модели, гъвкави форми на обучение или програми за деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск, алтернативни модели за работа с деца и ученици с изявени дарби за стимулиране и развитие на таланта в областта на науката, изкуствата и спорта, както и за подпомагане участието им в пленери, обучителни и тренировъчни лагери, национални и международни конкурси, олимпиади и състезания. Бих искала всеки педагогически специалист да се запознае по-детайлно със съдържанието и

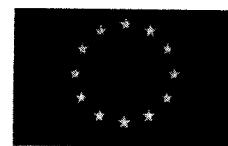
BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

акцентите, описани в поддействията на Действие 5. (5.1., 5.2. и 5.3.), и всеки, в зависимост от квалификацията си и натрупания опит, както и в зависимост от професионалния си интерес и предпочтения, да се включи в разработването на иновативните подходи, модели, програми и т.н. Вярвам, че за всички вас, специалистите, това ще бъде предизвикателство, което ще позволи да имате по-голяма свобода при избора на педагогически подход – неформален, творчески подход при разработването – самостоятелно или в екип, на тези по своето същество интелектуални продукти, за които в бюджета на проекта е предвидено определено възнаграждение. При разработването на тези модели, гъвкави форми на обучение или програми педагогическите специалисти в детските градини и училищата имат възможност да получат методическа подкрепа и супервизия от специалисти от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

Приносът от осъществяването на проекта, надграждането на постигнатото до момента ще бъдат оценявани по резултатите от тези поддействия. Представянето на допълнителната подкрепа по разработените нови, алтернативни модели и програми за децата и учениците ще се извършва индивидуално или в малка група до 3 деца или ученици в зависимост от индивидуалните потребности на детето/ученика, документирани в плана за подкрепа, по време на целодневната организация на учебния ден, извън часовете по учебния план, а за децата от детските градини – извън основните форми на педагогическо взаимодействие. За всяко дете/ученик от целевите групи се предвижда определен, ограничен брой учебни часове за срока на проекта, като за успешно участвали се считат децата/учениците, които са преминали 5 учебни часа за допълнителна подкрепа, за които ще им бъде издадено удостоверение, генерирано през информационната система на проекта.

Една от най-новаторските и най-предизвикателните поддействия е поддействие 5.3., предназначена само за ученици – „*Действия за стимулиране овладяването на ключови компетентности и за формиране на личностни качества и социални компетентности чрез прилагане на компетентностния подход с цел подготовка за самостоятелен и независим живот и за личностна реализация*“.

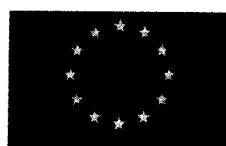
Тези действия може да се провеждат както в класната стая, така и извън нея на територията на училището или извън него и се осъществяват от учителите по съответните предмети от учащищите в проекта училища, включително външни специалисти, съвместно с други специалисти в съответствие с целите, определени в занятията и проектите за постигане на ключови компетентности чрез прилагане на компетентностния подход. Тук

BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

следва да се отбележи един важен момент – определянето на вида допълнителна подкрепа за всяко дете и всеки ученик. Безспорно е, че всички деца и ученици от целевите групи в утвърдените детски градини и училища по проекта трябва да получат допълнителна подкрепа в съответствие с установените им потребности. Част от децата и учениците може да бъдат подкрепени по време на занятието/учебния час, като за тях се използват описаните практики за формиране на малки групи според нивото им на развитие, нивото на усвояване на знанията/успеваемост или според областта, в която изявяват най-силно своите компетентности в групата/класната стая и т.н., да се подбере учебно съдържание за „преподаване и учене на две скорости“ от учителя на група/учителя по съответния учебен предмет с помощта на ресурсен учител, психолог, логопед или друг педагогически специалист и т.н. Друга част – да получат индивидуална подкрепа или подкрепа в малка група до 3 деца/ученици в учебни часове извън училищния учебен план, като се използват новаторските програми, модели, модули и т.н., които предстои да разработите. При определянето на учениците, които на този етап може да получат такъв вид допълнителна подкрепа, обърнете внимание на целта на поддейност 5.3. – *да осигури по-високо качество и по-добър достъп до образование на онези ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени дарби, които имат изпреварващи своите съученици постижения и имат желание, имат стремеж и потребност да повишат своите образователни резултати.* Членовете на екипите за подкрепа за личностно развитие, съвместно с всички пряко работещи с децата и учениците в съответната институция педагогически специалисти, могат най-добре да определят/да диференцират индивидуалната допълнителна подкрепа за детето/ученика и след обсъждане с родителя/настойника, да я заложат в плана за подкрепа. След апробиране на създадените интелектуални продукти по проекта – модели, програми, форми, алтернативни подходи и др., с определените от екипите деца и ученици от целевите групи същите продукти може да се използват и при предоставянето на допълнителна подкрепа и за останалите деца и ученици.

В предоставянето на допълнителната подкрепа ще участват не само новоназначените по проекта специалисти, а може да участват и всички други педагогически специалисти, които вече са назначени на работа в съответната институция със средства от държавния бюджет. Заплащането на труда на новоназначените специалисти по проекта за предоставянето на всякакъв вид допълнителна подкрепа е в рамките на възнаграждението, определено в трудовите им договори. Заплащането на труда на останалите педагогически

BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

специалисти, участващи в предоставянето на допълнителна подкрепа с използване на новите интелектуални продукти, се заплаща по определена часова ставка. За целта с тях следва да се сключат допълнителни споразумения, в които да се определят функционалните им задължения, свързани с работата им по проекта (в частност по поддействия 5.1, 5.2. и 5.3.).

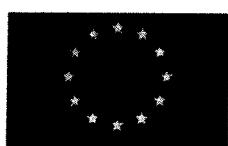
По отношение на сътрудничеството бих искала да обърна внимание и на още едно изискване в проекта:

- Дейност 5. се осъществява от детските градини и училищата, съвместно със специалисти от центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР), центровете за специализирана образователна подкрепа (ЦСОП), Държавния логопедичен център (ДЛЦ) и Националния дворец на децата (НДД).

- Дейностите за допълнителна подкрепа на децата и учениците се осъществяват с методическата подкрепа и супервизията на специалисти от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦППО), въз основа на оценката на индивидуалните потребности и плана за подкрепа на детето и ученика, разработени по проекта вследствие на проведените обучения на специалистите за подкрепа за личностно развитие.

Моля всички екипи за подкрепа за личностно развитие в детските градини и училищата да обмислят по-конкретни форми и начини на сътрудничество с посочените центрове. По-широкото сътрудничеството и екипната работа със специалистите от ЦПЛР, ЦСОП, ДЛЦ, НДД, РЦППО, както и с други специалисти от детските градини и училища, които не са включени в изпълнението на проекта, ще доведе до повишаване на капацитета на всички институции в системата на предучилищното и училищното образование за осъществяване на приобщаващо образование.

Във връзка с изложеното, както и във връзка с предстоящата регистрация на всички участници в информационната система по проекта, моля екипите за подкрепа за личностно развитие да прецизират броя на децата и учениците от всички целеви групи в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове. До разработването и внедряването на планираните по проекта инструменти за приобщаващо образование оценката на потребностите на децата и учениците със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в рисък и с изявени дарби ще се осъществява в съответствие с Наредбата за приобщаващо образование.

BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

Във връзка с определенията на децата и учениците в Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗПУО бих искала да обърна по-специално внимание върху следното:

1. Деца и ученици със специални образователни потребности – §1, т. 27 от ДР на ЗПУО – „...образователни потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, интелектуални затруднения, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства“.

Данните, които сте посочили за децата и учениците със специални образователни потребности във формуларите за участие в проекта и ще посочите в информационната система на проекта, следва да бъдат идентични с данните в НЕИСПУО. Екипът за организация и управление на проекта в МОН, съвместно с териториалните екипи за управление към РУО, периодично ще извършва проверки за тяхната идентичност.

2. Деца и ученици с хронични заболявания – § 1, т. 29 от ДР на ЗПУО – „ученик с хронични заболявания е ученик със среднотежки, компенсирали и реконвалесцентни форми на съответното хронично заболяване“.

Наличието на хронично заболяване само по себе си не е основание за предоставяне на допълнителна подкрепа. Необходима е оценка от специалисти, която да определи дали даденото заболяване води до обучителни затруднения, които възпрепятстват обучението и включването на детето/ученика в дейността на детската градина/училището, и въз основа на няя да се определи допълнителната подкрепа.

3. Деца и ученици в риск – § 1, т. 6 от ДР на ЗПУО: „*a) без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени; б) жертва на насилие, злоупотреба или експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение или наказание във или извън семейството му; в) в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие“.*

Не са единични случаите, в които в детските градини и в училищата е посочен доста голям брой деца и ученици в риск с мотива, че същите имат майчин език, различен от българския език, не владеят добре български език, което е довело или ще доведе в бъдеще до обучителни затруднения. За превенция и преодоляване на подобни затруднения в нормативните актове е предвидена обща подкрепа за личностно развитие в детската градина и в подготвителните групи за задължително предучилищно образование в училището, която

BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

включва обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език. За училищата е предвидена обща подкрепа за личностно развитие, която включва допълнително обучение и консултиране по учебни предмети.

4. Деца и ученици с изявени дарби – § 1, т. 7 от ДР на ЗПУО – „дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.“

В законодателството са регламентирани по-конкретно изискванията за предоставяне на допълнителна подкрепа за ученици. Затова в детските градини за децата (*само от подготвителните групи*) следва да се съберат и представят достатъчно доказателства за определяне на „*дете с изявени дарби*“ – информация, наблюдение, функционална оценка на потребностите.

Всяко дете и всеки ученик от целевите групи, на които се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие, трябва да има оценка на индивидуалните потребности и план за подкрепа. Оценката и планът са документи, които се съхраняват в личното дело на детето/ученика и ще бъдат проверявани периодично от оторизирани експерти и специалисти.

С уважение,

13.7.2021 г.

X

ГРЕТА ГАНЧЕВА
Ръководител на проекта
Signed by: Greta Dimitrova Gancheva

**ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ДОКУМЕНТ**